

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ' NİN HAYATI

HAZRAT-Ü MEVLÂNÂ eş-ŞEYH MAHMUD en-NAKŞİBENDÎ el-

MÜCEDDİDÎ el-HÂLİDÎ el-ÛFÎ

TEVELLÜDÜ VE AİLESİNİN SALÂHI

Mahmud Efendi Hazretleri 1929'da Trabzon vilâyetinin Of kazasının Miço (Tavşanlı) köyünde doğdu. Babası Mustafa oğlu Ali Efendi, annesi Tufan kızı Fâtıma Hanımefendi verâ ve takva ile maruf muhterem kimseler idiler.

Mahmud Efendi Hazretleri 1929'da Trabzon vilâyetinin Of kazasının Miço (Tavşanlı) köyünde doğdu. Babası Mustafa oğlu Ali Efendi, annesi Tufan kızı Fâtıma Hanımefendi verâ ve takva ile maruf muhterem kimseler idiler. Ali Efendi köyün camisinde imamlık yapar, aynı zamanda kendi tarlasında da ziraatla meşgul olurdu. Tarlası câmiye uzak olmasına rağmen vazifesini hiç aksatmaz, mutlaka câmiye gelir, ezan okur ve namazı kıldırırdı.

Bazen köylüler ziraatla meşgul olduklarından câmiye gelemezler, Ali Efendi namazı tek başına kılmak zorunda kalacağını bildiği halde işini bırakır, yine de namazını câmide kılardı.

Ali Efendi ibadetine düşkün, çokça Kur'ân okuyan kanaat ehli bir kimse idi. 1954 senesinde zorluklarla biriktirdiği parasıyla hacca gitti ve Mekke-i Mükerrerme'de rahatsızlanarak vefat edip Cennetü'l-Me'lâ'da, daha önce orada vefat etmiş bulunan babası Mustafa Efendi'nin yakınına defnedildi.

Annesi Fâtıma Hanım kul haklarına çok dikkat ederdi. İneklerini meraya götürürken kimsenin bahçesinden otlamasın diye ağızlarını bağlardı. Kazara bir ineği başkasının bahçesinden otlayacak olsa hemen sahibinden helallik ister ve o inekten sağdığı sütün tamamını bahçe sahibine verirdi.

İLME BAŞLAMASI, HOCALARI VE İCAZETİ

Mahmud Efendi Hazretleri altı yaşındayken hafızlığını babası ve annesinde yaptı. Ailesinin ve yetiştiği çevrenin dindarlığının da etkisiyle küçük yaşına rağmen namazları câmide kılıyor, nafile ibadetlere de ihtimam gösteriyordu.

Hafızlığını bitirdikten sonra Ramazan ayında Kayseri'ye gidip o bölgenin muteber ulemâsından olan Tesbihcizade Ahmed Efendi'den sarf, nahiv ve Farsça okudu. Kayseri'de bir sene kaldıktan sonra memleketi Of'a dönerek zamanın en meşhur kıraat âlimi Mehmed Rüşdü Aşıkkutlu Hoca Efendi'den Kur'ân-ı Kerîm kıraat etti.

Belağat, ilm-i kelam, tefsir, hadis, fıkıh ve usûl-ü fıkıh gibi sâir ulûm-i şer'îyyeyi ise aklî ve naklî ilimlerde mütehasıs ulemâdan ve Süleymaniye Medresesi dersiâmlarından olan eniştesi Çalekli Hacı Dursun Fevzi Efendi'den ikmal ederek henüz on altı yaşında iken icazet aldı.

Kendisi okurken okutmaya başladığı talebelerini yedi sene kadar okuttuktan sonra askere gitmeden icazet verdi (ki o tarihlerde bu, başarılması çok zor bir işti).

ŞEYHİ ALİ HAYDAR EFENDİ'YLE TANIŞMASI

Askerde bulunduğu sırada ise hayatının seyrini değiştirecek olan en büyük üstadı ve şeyhi Ali Haydar Efendi'yle tanıştı. Ali Haydar Efendi Hazretleri Osmanlı sultanlarından son dört padişahın huzur hocalarından olup, Meşîhat-ı İslâmiyye'de Hey'et-i Te'lîfiyye Reisi idi.

Müteassıb bir Hanefî olan Ali Haydar Efendi "Mezâhib-i erbe'anın fıkıh kitapları kaybolsa hepsini ezberden yazdırabilirim" diyecek derecede dört mezhebin fıkına da vâkıf biriydi ve aynı zamanda dört mezheb müftüsüydü. Mecelle'nin "Büyu? ve icâre" bölümünün hazırlanması Kendisine tevdi edilmiş, Seçtiği sekiz kişilik ilmî bir heyetle bu kısmı itmam etmişti. Daha sonra İstanbul müftülüğü ve diyanet işleri reisliği yapmış olan Ömer Nasûhi Bilmen gibi muktedir bir fakîh bu heyette Kendisinin dördüncü kâtibiydi.

Ali Haydar Efendi son devir Osmanlı ulemâsının en büyüklerinden sayılan merhum Zâhidü'l-Kevserî'ye bir fetvasından dolayı Meşîhat'ta çıkmış, sonra Kahire'ye gidecek olan talebesi Emin Saraç Hoca Efendi ile: "O şimdi muhâcir oldu, ben bir defa kendisine çıkmış idim, hakkını bana helal etsin" diye kendisine haber gönderdiğinde Zâhidü'l-Kevserî: "O bizim üstadımızdır, her zaman bize çıkışma hakkına sahiptir" diye kendisinden övgüyle bahsetmişti.

İşte Mahmud Efendi murad (Allâh-u Te'âlâ tarafından seçilmiş) kullardan olduğu için böyle büyük bir âlim ve şeyh olan Ali Haydar Efendi Kendisinin ayağına gönderildi, şöyle ki: Ali Haydar Efendi'nin kırk sene evvel vefat etmiş olup Bandırma'da medfun bulunan şeyhi Ali Rıza Bezzaz Hazretleri bir gece İstanbul'daki tekkede bulunan Ali Haydar Efendi Hazretleri'ne mânevî yolla zuhur edip, o günlerde orada askerde bulunan Mahmud Efendi'yi takdim ederek: "Bandırma'ya hemen gel ve buradaki emaneti al" diye emir buyurmuş.

Bunun üzerine Ali Haydar Efendi derhal Bandırma'ya gidip Tekke Câmiî'ne varmış ve yanında bulunan müridlerine: "Burada bir asker var, onu bulun ve bana getirin" buyurmuş. Bu emir üzerine Bandırma'da bir asker aramaya başlamışlar. Fakat bu askerin adı, soyadı ve adresi olmadığı için işleri hiç de kolay olmamış.

Bundan sonrasını Mahmud Efendi Hazretleri şöyle anlatır: "Küçük yaşlarımdan beri âlimlere ve şeyhlere karşı muhabbetim vardı. Nerede bir âlim, bir Allâh dostu olduğunu öğrensem onu ziyaret ederdim. Bandırma'da acemi birliğinde askerlik yapıyorken orada da ziyaret edip, duasını alabileceğim âlim bir zat, bir şeyh efendi var mı diye merak ediyordum. Orada Halil Efendi isminde takva sahibi bir zat vardı. Bir keresinde ona: 'Buralarda şeyh yok mu?' diye sordum. O da bana Ali Rıza Bezzaz Efendi Hazretleri'nin kabrini göstererek: 'Bu zatın halîfesi var, lakin O da İstanbul'da' dedi.

Bunun üzerine ben o zatın kabrini ziyaret ettim. O'nun halîfesini de ziyaret edip duasını almayı arzu ettiğim için, 'Bir fırsatını bulup İstanbul'a nasıl gidebilirim?' diye düşünmeye başladım, işte o anda kalbim O zata doğru aktı. Artık daima O'nu düşünür oldum.

Bir gün Bandırma'da deniz kenarındaki Haydar Çavuş Câmii'nde cuma namazını eda ettim. Namazdan sonra câminin bir köşesinde beyaz sarıklı, beyaz cübbeli, gayet heybetli ve nûranî bir zat gördüm. Bana padişah gibi heybetli geldi. O zatın kim olduğunu sorduğumda bana: 'İşte O zat Senin görmek istediğin Ali Haydar Efendi Hazretleri'dir' dediler.

Çok sevindim ve O'nunla görüşmek istedim. Fakat yakınları temkinli davranıp bana: 'Zaman çok kötü, bu zat takipte. Gece gelersen görüşürsün' dediler. Gece gittiğimde rahatsız olduğu için erken yatmıştı. Kendisiyle ancak ertesi gün görüşmek nasip oldu, huzuruna girdiğimde beni görür görmez: 'İşte kitaplarımı teslim edeceğim kişi budur' dedi. Böylece görüşüp tanıştık, Beni Kendisine mânen Şeyhi'nin teslim ettiğini bildirdi ve Kendisinden ayrılmamamı tenbih etti, bir daha da O'nu hiç bırakmadım."

İLME VERDİĞİ ÖNEM VE DİNÎ İLİMLERİ NEŞRİ

Şeyhi Ali Haydar Efendi'nin vefatıyla Mahmud Efendi Hazretleri'nin hayatında yeni bir merhale başlamış oldu. Bir taraftan imamlık yaparak cemaatle, bir taraftan talebe okutmakla, diğer bir taraftan da Ali Haydar Efendi Hazretleri'nin vasiyeti vechile tarikat ehli ihvanı irşâd ile meşgul oluyordu.

İmamlık yaptığı İsmailî Câmii'ni hem tekke hem medrese hem de emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker merkezi olarak kullanıyordu. Osmanlı medreselerinde takib edilen usul üzere daha askere gitmeden önce memleketinde birçok talebe okutmuş ve birçok kimselere icazet vermiş olan Mahmud Efendi Hazretleri'nden İstanbul'da da birçok imam, vâiz ve müftü ders aldı.

Kendisi daima insanları ilme, amele ve ihlâsa teşvik etti. O zamanlarda ilim okumak ve okutmak hele ki sünnet-i seniyyeden taviz vermeden bu işi yapmak hiç de kolay değildi.

Köylerde cenazeleri kaldıracak, ramazanlarda teravih kıldırarak ve mukabele okuyacak kişileri bulmak bile zor hale gelmişti. Avam halk Kur'ân-ı Kerîm'i okuyamaz, namaz kılmayı bilemez, dînî vecibelerden bîhaber ve dahî îman şartlarını sayamaz ve kelime-i şehâdeti bile telaffuz edemez hale gelmişti.

On sekiz sene ezân-ı Muhammedî Türkçe okutulmuş, Arapça okuyanlar takibe uğrayıp cezalandırılmıştı. Din adamları ve mütedeyyin insanlar basın-yayın organları kullanılarak kötülenmiş, iftiralar atılarak halkın nazarından düşürülmeye çalışılmıştı ve bu işte oldukça mesafe de kat edilmişti.

Sakallılar, sarıklılar papaz diye yaftalanmış, çarşaflılar öcü gösterilmiş ve hatta fahişe ithamlarına hedef kılınmışlardı. Bu maksatla nice filimler, tiyatrolar ve piyesler düzenlenmişti. Bu iş meydanlarda çarşaf çıkarma merasimleri icra etmeye kadar varmıştı. İlkokuldan itibaren çocuklar bu telkinlerle büyütülmeye başlanmıştı. İnsanlar körü körüne Avrupa'yı taklit etmeye teşvik edilmiş ve bu hususta bütün ölçüler ayakaltına alınarak her türlü rezalet açıktan işlenir hale gelmişti.

Dînî ilimleri içeren kitaplar bir yana Kur'ân-ı Kerîm okumak bile yasaklanmıştı. Bu şartlar altında dînini öğrenmek isteyenler dağlarda, mağaralarda, ahırlarda ve mezarlıklarda köşe bucak kaçarak, dışarılara nöbetçiler bırakarak ders okumaya çalışıyorlardı.

Kur'ân-ı Kerîm'i Arapçasından okuyabilmenin bile ulaşılması çok zor bir iş olduğu bu ağır şartlar içerisinde Mahmud Efendi Hazretleri'nin kırk-elli senelik kısa bir zaman zarfında erkekli kadınlı binlerce hoca, on binlerce talebe yetiştirmesinin ve milyonlarla ifade edilen sakallı erkeklerin ve çarşafli kadınların yetişmesine sebep olmasının her türlü takdirin fevkinde bir hizmet olduğu âşikardır.

On beş-on altı yaşlarındaki gençlerin sakallarına jilet vurmaması, sarık, şalvar, cübbe giymeleri, hafızlık yapmaları ve Kur'ân ilimlerini tahsil etmeleri, genç kızların çarşaf giymeleri ve küçük yaşlarda Kur'ân'ın manasını anlayacak seviyeye ulaşmaları hiç şüphesiz büyük bir gayretin ve yüce bir mânevî tasarrufun eseridir.

Mahmud Efendi Hazretleri hemen hemen bütün illeri, kasabaları ve binlerce köyü gezerek emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i anî'l-münker yaparken daima insanları ilim öğrenmeye çağırıp durdu. Kendisine "Bir emriniz, bir arzunuz var mı?" diye soranlara "Her mahalleye bir kız bir erkek medresesi yapın" diye cevap verirdi.

Kendisinin ilme teşvik babındaki bazı sözleri şöyledir:

"Ey talebeler! Sizler, kurumuş toprakların yağmur yüklü bulutları, direksiz kubbenin direklerisiniz."

"Ömrümden üç nefesim kalsa size okuyun, okuyun, okuyun derim."

"Sizin yerinizde olsam bu sabah kahvaltı yapmadan ilme başlardım."

İLİM NEŞRİNDE TÂKİP ETTİĞİ USÛL

Mahmud Efendi Hazretleri'nin yaşadığı zamana ve Türkiye şartlarındaki insanların ahvâline göre ilmi artırmada kullandığı tadrîcî üslub hayret vericidir.

Hatta bâzı ilim ehli kimseler bu husustaki inceliğe muttâlî olamadıklarından kendisini tenkid bile etmişlerdir. Çünkü insanlara *"Emsile, Bina, Avâmil okuyun yeter"* diyerek ilme teşvik ediyordu.

Kur'ân-ı Kerîm okumayı dahi bilmeyen, geçim derdine düşmüş bir millete "On beş-yirmi sene ilim okumalısınız" demiş olsaydı acaba bu ilmi kim kabul ederdi.

Bir zaman sonra ilmî seviyeyi yükseltip zikrolunan kitaplara İzhar ve İzzî gibi diğer kitapları eklemiş ve "İzhar okuyan hocadır" buyurarak insanları heveslendirmişti.

Daha sonra bu kitaplara Kâfiye, Molla Câmî, Nûru'l-îzah, Mülteka, Telhis, Şerhu'l-Emalî, Şerhu'l-akaid gibi daha yüksek kitapları ekledi.

İlmin temelini bu şekilde atarak birçok talebeler yetiştiren Mahmud Efendi Hazretleri bunlarla da yetinmeyip *"Mülteka ezberlenmeli", "Hidâye okunmalı", "Mülteka'nın şerhi Mecme'u'l-enhur'u anlayarak okuyup bitirmeyene hoca demem"* gibi sözlerle ilmî seviyeyi daha da yükseltti.

Artık *"Uzun uzun tefsirler, uzun uzun hadisler, fıkıhlar okuyun"* diyor ve hoca olduktan sonra yedi sene fıkıh ihtisası yapılması gerektiğini söyleyerek içindeki niyetini dile getiriyordu.

Bu arada kadınların cahil kalmalarına gönlü razı olmadığından bu konuda da yeni bir çalışma yapıyordu. Kadınlara İslamiyet'i en kolay yine kadınlar anlatabileceği için onlardan da hocalar yetiştirmek gerekiyordu. Erkeklerin, kendilerine mahrem olmayan kadınları hele ki böylesine bozuk bir zamanda okutmaya kalkmaları birçok mahzuru beraberinde getireceğinden bu işe şöyle bir çare buldu; Kendisi önce erkekleri okuttu, sonra erkek hocalara hanımlarını ve kızlarını okutmalarını emretti. Kocalarından veya babalarından okuyan hanımlar da diğer hanımları okuttular.

Kadınların nurlarını söndüren unsurlar erkeklerinkinden daha az olduğu için kısa zamanda kadın medreseleri çoğaldı ve yayıldı.

Öyle ki okuyan kadınların sayısı erkekleri geçti. Nice kızlar hâfızlık yaptı ve niceleri hoca olup sâir kadınların hidayetlerine vesîle oldular.

Mahmud Efendi Hazretleri ilme teşvik babında vaazlarında defalarca şu sözleri tekrarlamıştır: *"B oğaz köprüsünü alelâde marangozlar, demirciler yapabilir mi? Büyük mühendisler, büyük mimarlar lazım. İşte bu din köprüsünü de küçük hocalar yapamaz, büyük âlimler lazım."*

ULEMÂYA HURMET VE NUSRETİ

Ulemâya, talebelere çok hürmet eder, hallerine ihtimam gösterir ve onların müşkülleriyle bizzat ilgilenirdi. İlimiyle âmil olmayan âlimlere olsun, mücerred hâfızlara olsun son derece tâzim eder, huzuruna girdiklerinde ayağa kalkar, uğurlarken kapıya kadar refâkat eder, hatta arabada dahi ön koltukta oturan hâfız ise ayaklarını ona doğru uzatmaz, derli toplu otururdu.

Okuyanlara ve okutanlara maddî ve mânevî yardım etmekte elinden gelen her türlü imkânı kullanırdı.

1962 yılında ders halkasına katılan Konyalı bir talebesi şöyle anlatmaktadır: "Fatih'te müezzindim. Sabah namazından sonra İsmailağa'ya gider, öğleye kadar Hoca Efendi'den ders okurdum. Öğleden sonra da müzâkere ve mutâla'a ile ilgilenirdim. Beş tane çocuğum vardı. Evin kirasını ödemekte de zorlanıyordum. Ek işte çalışmaya karar verdim. Bunun için ders okumayı bırakmam gerekiyordu. Bir gün dersten sonra Hoca Efendi'ye durumu arz ettim. Çok müteessir oldu. Bana beklememi söyleyip, kendisi kalkıp evine gitti, hanımının bileziklerinden üç tane alıp geldi. 'Al, bunlar sana hediyeimizdir. Bozdur kiranı öde, lâkin dersten geri kalma' dedi."

İLİM VE TARİKATI BİRLEŞTİRMESİ

Mahmud Efendi Hazretleri, şeyhi Ali Haydar Efendi Hazretleri gibi ilim ve tasavvufu cem eden zülcenâhayn bir zat idi.

Mahmud Efendi tarîkat üzerinde titizlikle durmakla birlikte şer?-i şerîften zerre kadar taviz verilmesine de asla müsaade etmemiştir. O her zaman rüyalara, zuhurlara, keşiflere, kerametlere ve sâir hârikulâde hallere fazla itibar edilmemesi gerektiğini, asıl maksadın şerîat caddesinde istikamet etmek olduğunu dile getirmiştir.

Aşağıda zikredeceğimiz sözleri bu mevzûda ne kadar hassas davrandığını gözler önüne sermektedir:

"Mürşid olarak bilinen bir şahısta şerîatı tatbik var ise, o şahısta tarîkat da vardır. Şerîat yok ise tarîkat da yoktur, o şahıs mürşid olamaz."

"Kendinizi rüya veya zuhuratta çok güzel hallerde görebilirsiniz. Şerîata aykırı hal ve hareketleriniz olduğu halde böyle rüyalar görüyorsanız, biliniz ki bu rüyalar sizin için istidraktır. İstidrâc; Allâh-u Te'âlâ'nın âsi bir kulunu derece-derece helâka çekmesi demektir. Bu kadar

çalışmalarımız niçin? Şerîatı iyi becerelim diye. Dön dolaş hep şerîat."

"İmâm-ı Rabbânî (Kuddise Sirruhu) Hazretleri 2. cildin 50. mektubunda şöyle buyuruyor; 'Şerîatın hakîkatine kavuşmak için şerîatın sûretine uymak şarttır. Çünkü velâyetin (velîliğın) ve nübüvvetin (nebîliğın) bütün kemalleri, şerîatın sûreti üzerine kurulmuştur."

ŞERÎAT VE SÜNNETE İTTİBÂSİ

Mahmud Efendi Hazretleri insanları sadece sözüyle değil, hâliyle de ilme ve ibadete teşvik etmiş, başladığı hiçbir ibadeti bırakmamış ve istikametiyle görenleri gayrete getirmiştir.

Farz namazların evvel ve âhirindeki sünnet namazların hâricinde teheccüd, işrak, kuşluk, evvâbîn, tahiyetü'l-mescid ve abdest şükür namazı gibi nevâfili hiç terk etmemiş hatta bir defasında *"Kuşluk namazını terk edeceğine Mahmud ölsün daha iyi"* buyurmuştur.

Pazartesi-perşembe orucunu, ramazanın son on günü îtikâfı terk ettiği görülmemiştir. Hadîs-i şeriflerde zikrolunan nâfile namaz, oruç ve zikir gibi ibadetlere devam etmiş, Müslümanları da teşvik etmiştir.

Üstad Hazretleri'nin unutulmuş sünnetleri diriltmesi, sünnetlerden mâadâ edeplere bile farz gibi riayet etmesi Müslümanlar tarafından sevilip takdir edilmesine vesile olmuştur. Türkiye'de "Takva" denilince, "Sünnet-i seniyyeye ittibâ" denilince akla gelen ilk isim olması bu dikkatinin netîcesidir.

Bir ara cemaatinin "Mahmudçular" ismiyle zikredildiğini duyduğunda çok üzölmüş ve cuma hutbesinde şunları söylemiştir: *"Mahmudçular diyorlar. Allâh aşkına! Ben yeni bir din mi îcad ettim?! Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in günlük hayatta tatbik edilen dört bin küsur sünneti vardır, dördünü terk ettiğimi gören arkamda namaz kılmasın."*

ZİKİR VE TEBLİĞE VERDİĞİ ÖNEM

Mahmud Efendi Hazretleri şer-?i şerîfi bütûn olarak gördüğü için sadece ilimle meşgul olup ibadette, zikrullâhın medresesi mesâbesinde olan tarîkat vazîfelerinde, dîni tebliğ etmekte ve emr-i bi'l-mâ'ruf nehy-i ani'l-münker yapmakta gevşeklik gösterilmesini asla tasvip etmezdi.

Bu mevzû ile alâkalı sarf ettiği şu sözleri zikretmek O'nun yolunun bir nebze olsun anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

"Yatmadan evvel biraz ders (tarîkat virdi) ile meşgul olalım. Teheccüd namazından sonra devam edelim. İşrak vakti bitirelim. Ondan sonraki bütûn vakitlerimizi ilme harcayacağız."

"Zikrullah, Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e en büyük ittibâdır. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) zikirsiz durmazdı. 'Rasulullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bana zikri emretti ben de zikrediyorum' demeli ve sabah akşam durmadan Allâh-u Te'âlâ'yı zikretmeli."

Emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker yapılması gerektiğini beyan ederken şöyle derdi:

"İstanbul'un bütûn evleri medrese olsa emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker olmasa bir değer ifade etmez."

"Allah aşkına acıyın bu insanlara. Sel gibi cehenneme akıyorlar."

Üstadı Ali Haydar Efendi'den şu sözü çokça naklederdi:

"Dîn-i Mübîn-i İslam'ın devam ve bekası emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münkerin devam ve bekasına, Dîn-i Mübîn-i İslam'ın inkırâzı (yıkılması) ise emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münkerin terkine bağlıdır."

ÂLİMLERİN KENDİSİ HAKKINDAKİ SÖZLERİ

Mahmud Efendi Hazretleri'nin şeyhi , son dört padişahın huzur hocası, dört mezhebin müftüsü ve Meşihat-ı İslamiyye'de heyet-i te'lîfiyye reisi olan Ali Haydar Efendi Hazretleri Kendi yerine bıraktığı Mahmud Efendi Hazretleri hakkında: "(İlahî koruma sayesinde) Henüz Mahmud'umun sol tarafına bir seyyie(günah) yazılmamıştır. Mahmud'umun eli Benim elimdir.

Bende ne varsa Mahmud'uma verdim. O'nu sevmeyen âhirette Beni göremez." buyururlardı.

Ali Haydar Efendi'den ve Zâhid el-Kevserî'den mücaz olan büyük âlim Emin Saraç Hocaefendi, Mahmud Efendi Hazretleri'ni sıkça ziyaret eder ve çeşitli vesilelerle: "Ali Haydar Efendi Hazretleri'nin murâdını Mahmud Efendi hayata geçirmiştir, çünkü Ali Haydar Efendi'nin tek arzusu ilmin yayılması ve (sakal, cübbe-şalvar ve çarşaf gibi) islam şîârının canlanmasıydı" derdi.

Mahmud Efendi Hazretleri'nin zâhirî ilimdeki üstadı Hacı Dursun Fevzi Efendi: " Mahmud Efendi Hazretleri'nin arkasında namaz kılan, İmam-ı Âzam Efendimizin ardında kılmış gibidir" derdi .

Kendisi evvelki meşayıhtan icazetli bir şeyh olduğu halde ilk önce Ali Haydar Efendi Hazretleri'ne intisab edip O'nun halifesi olmuş, daha sonra Mahmud Efendi Hazretleri'ne intisab ederek O'nun yüce makamını itiraf etmiştir.

İmâm-ı Rabbânî Hazretleri'nin yedinci torunu ve Medîne-i Münevvere'deki Mazharî Ribâtı'nın son şeyhi olan Muhammed Mazhar el-Fârûkî Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri'ni İstanbul'da ziyaret etmiş ve:

"Ben âlemleri gezdim, bu asırda Mahmud Efendi gibi şerîat ve tarîkatı birlikte yaşayan bir zat görmedim" demiştir.

İslam âleminin en büyük âlimlerinden ve Ehl-i Sünnet'in en büyük müdâfîlerinden olan Büyük

Kutub Allâme Seyyid Muhammed Alevî el-Mâlikî (Rahimehullâh) Mahmud Efendi Hazretleri'ni İstanbul'daki dergâhında birkaç defa ziyaret etmiş, vefatından önce on gün kadar Kendisinin misafiri olmuş ve:

"Dünyada birçok cemaatler gördüm. Kimisi ilme önem verip tasavvufu zâyî etmiş, kimi de tasavvufa ihtimam gösterip ilmi zâyî etmişlerdir, ama Mahmud Efendi ve cemaati ilimle ameli, şerîatla tarîkatı birlikte yaşayıp-yaşatan müstesna cemaatlere dendir.

Bu kadar kalabalık müridi olup da kendisini öne çıkarmayan ve son derece tevâzû sahibi olan bir zat mutlaka evliyâullâhın kutuplarından biri olması gerekir, zira bu makam normal bir velîde tahakkuk etmez" demiştir.

2009 senesinin yaz aylarında vâki olan Şâm-ı Şerîf ziyaretinde akdedilen ulemâ ve meşâyih meclisinde Allâme Muhammed Sa'îd Ramazan el-Bûtî bu mevzûya işaret edip Mahmud Efendi'ye "Türkiye'deki sırrı siz muhafaza ettiniz" demişti.

Yine 2009 yılının Aralık ayında Mahmud Efendi'yi ziyarete gelen Büyük Muhaddis Allâme Muhammed Avvâme, bir sohbet esnasında etrafında toplanan on bin kadar talebeyi gördüğünde Hazreti Ali Efendimiz'in (Kerremellahu Vechehû) Kûfe'ye gelişinde İbni Mes'ûd (Radiyallâhu Anh)'ın talebelerinin O'nu karşılamaya çıkışlarını zikrederek Hazreti Ali (Kerremellahu Vechehû)'nın İbni Mes'ûd (Radiyallâhu Anh) hakkındaki;

"Allâh İbni Mes'ûd'a rahmet etsin. Gerçekten bu beldeleri ilim doldurmuş" sözünü nakledip akabinde;

"Allâh Mahmud Efendi'ye merhamet etsin. Gerçekten bu beldeleri ilim doldurmuş" demişti.

Mahmud Efendi Hazretleri'nin ilim, amel ve ihlastaki yüksek mertebesine daha birçok âlim değinmiştir ki, Büyük Muhaddis merhum Abdulfettâh Ebû Ğudde kendisini mescidinde ziyaret edip hürmetlerini arz etmiştir.

Medîne-i Münevvere'nin kutuplarından olup dünyadaki bütün velilerin meclisinde toplandığı Muhammed Zekeriya el-Buhârî Hazretleri rüyasında Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'i görmüş, Kâinatın Efendisi'nin hemen ardında da Mahmud Efendi Hazretleri'ni, ayağını Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in mübarek ayağını kaldırdığı yere koyarken görmüş, bunun üzerine Mahmud Efendi Hazretleri'ne: "Ben Buhara'da Seyr-u Sulûkümü tamamlayamadım, siz bana tamamlattırır mısınız? diye ricada bulunmuş. Efendi Hazretleri de: "Siz manen tamamlamışsınız" diyerek tevazu göstermiştir.

Şâm-ı Şerîf'in fukahâsından Abdurrezzak Halebî Hazretleri Mahmud Efendi Hazretleri'nin en büyük âşıklarından olup talebelerine daima onu tanıtmaya çalışmıştır.

Son devrin Hanefi fukahâsının en büyüklerinden olan Merhum Edîb Kellâs Hazretleri yüz yaşına yaklaşmış iken ellerde taşınarak Şâm-ı Şerîf ziyaretlerinde Efendi Hazretleri'ni ziyarete gelmiş ve onun hakkında: "Kalbimin sevgilisi" diye ihtiramda bulunmuştur.

Türkiye meşâyihinin ulularından, Kelâmî Dergâhı Postnişîni Ali Haydar Efendi Hazretleri'nin âhiretliği olan Mahmud Sami Ramazanoğlu Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri'ni mescidinde ziyaret ederek O'nun yüce makamını tasdik etmiştir.

Gümüşhânevî kolunun önde gelen meşâyihinden Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri'ni sürekli ziyarete gelmiş ve cenazesinin yıkanmasını ve namazının kılınmasını kendisine vasiyet etmiştir.

Ali Haydar Efendi Hazretleri'nin âhiretliği olan Alvarlı Muhammed Lutfî Efe Hazretleri'nin âhiretliği olan, Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in kabr-i şerifinin kapısı herkesin önünde kendisine açılan ve vefatından altı ay sonra kabrinden çıkartıldığında kefeninde hiçbir leke bulunmaksızın etrafa misk kokuları saçan Hacı Salih Efendi Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri'nin müridi gibi Pazar sohbetlerine katılır ve O'nun hakkında: "Kutb-u Medar bu Zattır, görmüyor musunuz, dünya etrafında dönüyor" buyurmuştur ki bu fakir bunu bizzat kulaklarımla duymuşumdur.

Son dönemde Kur'an'a çok büyük hizmeti geçmiş olan Gönenli Mehmed Efendi Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri'ni sık sık ziyaret ederdi. Oğlu vefât ettiğinde Efendi Hazretlerimizle birlikte kendisine tâziye ziyaretine gittiğimiz zaman Efendi Hazretlerine hitaben : "Senin

yaptıklarını biz beceremedik, ortalığı sakallılarla ve çarşafılilarla doldurdun. Bir kere rüyamda semânın bir katında evliyâullahın toplantısına katıldım, tanıdığım bütün meşâyih oradaydı, seni göremeyince sağa sola bakındım. O zaman hâtiften: "Mahmud'u aşağılarda arama. Yukarı bak! Yukarı! " diye nida edildi " demiştir.

Son devir Osmanlı Ulemasından ve Medîne-i Münevvere meşâyihından olan Hattat Mustafa Necati Erzurûmî Efendi Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretlerine çok tazim eder, Medîne-i Münevvere'de kaldığı otellerde Efendi Hazretlerini ziyaret eder ve :

"Şeytan senden kaçtığı kadar kimseden kaçmıyor. Bu zamanda şeytanın en büyük düşmanı sensin. " derdi.

Muhammed Ali Sâbûnî gibi dünya çapında Meşhur Allame, Mahmud Efendi Hazretlerine intisab etmiş ve :

"Bu Zât sadece Türkiye'nin değil, bütün dünyanın şeyhidir. " demiştir.

Seyda Cezerî'nin halifesi büyük âlim Mehmet Emin Er, Suud ulemasından Seyyid İbrahim Ahsâî, Mekke ulemasından Ahmed Nurseyf, Medîne-i Münevvere'de bulunan Arif Hikmet Kütüphanesi müdürü büyük âlim Ali Ulvi Kurucu, Erzurum müftüsü Halis Efendi gibi Üstadımız Hazretlerini ziyaret eden, kendisinin yüceliğini itiraf eden ve kendisine intisab eden daha birçok zevât-ı kirâm vardır ki bunları tek tek saymaya ne bizim ömrümüz, ne yaşıyoruz, ne de imkanlarımız müsait değildir.

Allah-u Teâlâ Bu Yüce Ğavs'ın dünyada himmetlerini, âhirette şefâatlerini cümlemize nasip eylesin. Âmîn!